

COLUMN

WENDELL JASPERS

GROENTJE

Zonder kunst is er geen beschaving. Deze stelling is mij de afgelopen jaren meermaals onder ogen gekomen. Ze is zo vaak gepasseerd dat ik er tegenwoordig een beetje opstandig en wiebelig van word; de leus is opgedroogd. Ik slik haar weg zoals ik een laatste restje havermout wegslik; een stijf en lauw geworden klont. En ik zat al vol.

Je zou bijna begrip krijgen voor de rechtse koor-knaapjes en de door angst aangejaagde Wildersstemmers die zich gehoord voelden toen de 'linkse elite' eindelijk een flinke trap onder haar creatieve kont kreeg. Bijna. Tot je er ineens middenin staat; in het ontstaan van een stukje beschaving. En ja, jongens en meisjes: Door Kunst.

In dit geval gaat het om een groep vmbo-leerlingen van het Scala college te Alphen aan de Rijn. Theatergroep Playback speelt de voorstelling *Hard* voor veertig leerlingen. Het gaat over agressie en geweld in communicatie en is slechts een van de vele voorstellingen waarmee de groep langs de scholen in Nederland trekt. Ze behandelt maatschappelijke en sociaal-pedagogisch relevante thema's voor jongeren.

Dansend en springend worden de personages door de acteurs voorgesteld met veel Yo en Vet en Cool. Ik houd mijn hart vast. Deze pubers zijn niet snel geïmponeerd. Argwanend volgen ze het lijntje van de cheerleader Angel en haar vriendje, de opgefokte Ringo. De twee dollen een beetje met elkaar en alles is Vet en Cool. Totdat Ringo Angel ineens agressief beetpakt. Wat? Of ze vanavond uit mag zonder hem? In dat rokje? Hoezo, moet hij ook maar een ander wijf gaan neuken dan?

Aandachtig en nieuwsgierig wachten de leerlingen af wat Angel zal zeggen. Maar dan ineens vraagt de actrice aan een leerling wat ze moet doen. De leerling, eerst nog verlegen en gevoelig voor de voelbaar aanwezige groepsdruk, antwoordt voorzichtig dat Ringo best wat meer vertrouwen in Angel mag hebben. Het interactieve hek is van de dam. Het stoere groepje Marokkaanse jochies komt op voor Ringo. 'Dat is toch geen lelijke dame? Die kun je toch niet alleen uit laten gaan?' 'Je kunt haar toch ook vertrouwen?' vraagt de gesprekleider van Playback. 'Ja, maar ik vertrouw andere jongens niet.'

Diane, het mooie, populaire meisje, snapt Ringo ook wel. Zij mag immers ook nooit iets van haar vriend. Daarbij houdt ze ook wel van vechten. 'Het is toch leuk andere mensen pijn te doen?' Diane volgt agressietrainingen buiten school.

Jamil, die ook duidelijk genoot van het gevecht in de slotscène, geeft in het uiteindelijke debat toe dat rustig blijven en alles uitpraten toch mannelijker is. Applaus volgt. Ook van Diane.

Ik speel in gerenommeerde theaters door het land, voor zalen met toegewijde abonnees en vooral ook veel collega's. Ik draag teksten uit van Strindberg, Euripides, Müller en Kane. Ik hoef niet in debat want ik speel voor volwassenen en volwassenen hebben een intrinsieke motivatie om kritisch te denken; die kunnen met losse handen de theaterachtbaan in. Ik bevind mij tussen de pioniers van het moderne denken, die zich laten voorstaan op het belang van kunst.

En toch voelde ik mij die ochtend in Alphen een nieuwkomer. Een groentje in het corps van iets noodzakelijks. Ik ben daar mijn overtuiging weer tegengekomen, kwijtgeraakt in een of ander feestje in de Smoeshaan, en nu moeten we weer even aan elkaar wennen.

Ik wil nog eens de Mars der Beschaving lopen. Dan vraag ik andere heidenen als Jet, Mark en Lodewijk om mee te gaan. En Emile, gewoon voor de gezelligheid. Ik zorg voor appelsap en Snelle Jelles en dan marcheren we samen naar Playback, waar Jamil, Diane en het dikke jongetje met jeugdpuistjes samenspelen. En waar theater de platen van gedachten doet aardverschuiven.

FOTO JOCHEM JURGENS